

Medzinárodný deň klinických skúšaní	2
Online, health.gov.sk, 16. 5. 2023, 15:49	
Prehľad udalostí na stredu 17. mája	4
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 17. 5. 2023, 6:30	
Plán obrazového spravodajstva a videoservisu na stredu 17.mája 2023	8
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 17. 5. 2023, 9:47	
Aktualizovaný prehľad udalostí na stredu 17. mája	11
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 17. 5. 2023, 9:51	
Zverejnili rebríček najlepších univerzít sveta: Nájdeť v ňom aj štyri zo Slovenska, prvé miesto neprekvapilo	15
Online, interez.sk, 17. 5. 2023, 11:55	
XXIX. ročník Getlíkovho memoriálu v Michalovciach	16
Online, procare.sk, 17. 5. 2023, 14:42	
UNLP: Zaočkovanosť proti HPV je nízka, za dva očkovacie dni podali 30 vakcín	17
Online, tasr.sk, 17. 5. 2023, 16:27	
UNLP: Zaočkovanosť proti HPV je nízka, za dva očkovacie dni podali 30 vakcín	18
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 17. 5. 2023, 16:27	
Zaočkovanosť proti HPV vírusu je nízka, hlási UNLP v Košiciach	19
Online, teraz.sk, 17. 5. 2023, 16:42	
UNLP: Zaočkovanosť proti HPV je nízka, za dva očkovacie dni podali 30 vakcín	20
Online, lekarne.sk, 17. 5. 2023, 17:32	
UPJŠ: Otvorili nové laboratóriá za viac ako milión eur pre biovedný výskum	21
Online, tasr.sk, 17. 5. 2023, 17:55	
UPJŠ: Otvorili nové laboratóriá za viac ako milión eur pre biovedný výskum	22
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 17. 5. 2023, 17:55	
Botanikiáda 2023	23
Televízia, Správy RTVS z regiónov, 17. 5. 2023, 18:20	
Žiaci si v Botanickej záhrade overili vedomosti z prírodovedy	24
Online, kosiceonline.sk, 17. 5. 2023, 18:40	
Nové laboratória pre biovedný výskum na UPJŠ v Košiciach v hodnote milión eur	25
Online, kosicednes.sk, 17. 5. 2023, 19:31	
Správy RTVS	26
Rozhlas, Správy RTVS, 17. 5. 2023, 21:00	
UNLP: Zaočkovanosť proti HPV je nízka, za dva očkovacie dni podali 30 vakcín	27
Online, lekari.sk, 17. 5. 2023, 21:13	
Ako je to s diagnostikou HFpEF? (zreálnenie odporúčaní do slovenskej praxe)	28
Tlač, Kompendium medicíny, 18. 5. 2023	
Komplexný manažment pacienta s osteoartrózou bedrového kĺbu, kolena a ruky	32
Tlač, Medical Practice, 18. 5. 2023	

Medzinárodný deň klinických skúšaní

16. 5. 2023, 15:49, Zdroj: health.gov.sk, Autor: Katarína Korgová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 8 953 GRP: 0,20 OTS: 0,00 AVE: 557 Eur

Mediálne informácie Tlačové správy Poskytovanie informácií Najčastejšie otázky Kontakty

Domov

Ministerstvo zdravotníctva SR

Vykonávanie klinických skúšaní na Slovensku bolo hlavnou témou dvojdňového stretnutia pri príležitosti Medzinárodného dňa klinických skúšaní, ktoré v dňoch 15. a 16. mája 2023 organizoval Národný uzol pre akademické klinické skúšania na Slovensku SLOVACRIN zastrešený Lekárskou fakultou **UPJŠ** v Košiciach spoločne s Ministerstvom zdravotníctva SR, Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv a Asociáciou inovatívneho farmaceutického priemyslu.

Účastníci konferencie diskutovali okrem iného o vývoji množstva klinických skúšaní na Slovensku, či možnosti, ako priblížiť inovatívne možnosti liečby napojené na prebiehajúci výskum slovenským pacientom. „Na konferencii odzneli zaujímavé príspevky z oblasti akademického, aj komerčného výskumu. Zásadnou témou, ktorá rezonovala vo všetkých oddeleniach, bol záujem prinášať nové, prínosné a bezpečné postupy, lieky aj materiály pre terapeutickú prax a proaktívna snaha hľadať efektívne riešenia,“ poznamenala medicínska riaditeľka infraštruktúry SLOVACRIN MUDr. Beáta Čečetková, PhD.

Medzi prednášajúcimi boli predstavitelia Ministerstva zdravotníctva SR, Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv, komerčných aj nekomerčných zadávateľov, zdravotníckych zariadení, skúšajúcich, a tiež patientske organizácie. Pozvanie na stretnutie prijala aj riaditeľka partnerského CZECRINU doc. MUDr. Regina Demlová, PhD., ktorá informovala o aktuálnej situácii s klinickým skúšaním v Českej republike.

Prednášky a diskusie poskytli rôzne pohľady na vykonávanie klinických skúšaní a účastníci vďaka nim získali komplexný popis aktuálnej problematiky. Otvorila sa téma črtajúcich problémov a možných riešení do budúcnosti, ktoré by zlepšili prostredie na vykonávanie klinických skúšaní a umožnili našej krajine byť plne konkurencieschopnou v európskom priestore. Zároveň vznikla iniciatíva na vytvorenie pracovnej skupiny MZ SR, ktorá bude definovať hlavné, no odstrániteľné prekážky pre navýšenie počtu a zvýšenie prínosu klinických štúdií v SR.

Jedným z cieľov infraštruktúry SLOVACRIN je podporovať odborné vzdelávanie zamestnancov oddelení klinických skúšaní a študijných tímov pre zaistenie vykonávania klinických skúšaní v súlade so správnou klinickou praxou. Preto súčasťou stretnutia bol aj certifikovaný Kurz správnej klinickej praxe pre skúšajúcich a koordinátorov. Išlo o odborné podujatie s vysokou účasťou účastníkov zo zdravotníckych zariadení v pôsobnosti MZ SR, súkromných nemocníc, ambulantných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, zástupcov vedecko-výskumných inštitúcií, univerzít a komerčnej sféry. „Cieľom tohto kurzu bolo podporiť systematické vzdelávanie v oblasti klinického skúšania, nasmerovať začínajúce oddelenia klinických skúšaní a koordinátorov a vzájomne zdieľať nadobudnuté vedomosti a skúsenosti,“ uviedla medicínska riaditeľka infraštruktúry SLOVACRIN MUDr. Beáta Čečetková, PhD.

SLOVACRIN (Slovak Clinical Research Infrastructure Network) vznikol v roku 2018 ako národný uzol pre akademické klinické skúšania na Slovensku a jeho činnosť koordinuje Lekárska fakulta **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ide o národnú výskumnú infraštruktúru prepájajúcu nemocnice, univerzity a vedecké inštitúcie zapojené do akademického klinického výskumu, ktorá je národným partnerom medzinárodnej infraštruktúry ECRIN (European Clinical Research Infrastructure Network). ECRIN so sídlom v Paríži je nezisková medzivládna organizácia podporujúca vykonávanie medzinárodných nekomerčných klinických skúšaní v Európe, spájajúca vedeckých partnerov a národné siete.

„Minulý rok bol prelomový pre klinické skúšania nielen na Slovensku, ale aj v celej Európskej únii,“ konštatuje riaditeľ národnej infraštruktúry SLOVACRIN prof. MUDr. Daniel Pella, PhD., kardiológ pôsobiaci na Lekárskej fakulte **UPJŠ** v Košiciach a vo Východoslovenskom ústave srdcových a cievnych chorôb.

Reguláciu pre klinické skúšania zabezpečuje na Slovensku Štátny ústav pre kontrolu liečiv. 31. 1. 2022 vstúpila do platnosti nová legislatíva pre klinické skúšania na celom území EÚ. Spolu s nadobudnutím účinnosti Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 536/2014 o klinickom skúšaní liekov na humánne použitie (CTR) bol zároveň vo všetkých krajinách EÚ spustený informačný systém pre klinické skúšania (Clinical Trials Information System – CTIS). Štátny ústav pre kontrolu liečiv sa na implementáciu novej legislatívy intenzívne pripravoval a výsledkom je, že Slovensko doposiaľ prijalo 44 žiadostí o klinické skúšanie, kde vystupuje ako príslušný členský štát.

„ŠÚKL bol taktiež dvakrát navrhnutý ako spravodajský členský štát a trikrát sme sa ako krajina prihlásili a následne nás vymenovali za spravodajský členský štát,“ dodal Lukáš Slovák, vedúci oddelenia klinických skúšaní. V súčasnosti členské krajiny pracujú na tom, aby sa odstránili všetky nedostatky, ktoré sa vyskytli pri posudzovaní klinických skúšaní od nadobudnutia účinnosti CTR a spustenia CTIS.

SLOVACRIN je súčasťou európskeho konzorcia ECRIN-ERIC piaty rok a úspešne sa mu darí naplňovať stanovené ciele v zastrešovaní akademicky iniciovaných klinických skúšaní na Slovensku. Poskytuje kompletný servis pre klinické skúšania organizované lekármi – výskumníkmi, podporuje prípravu a realizáciu akademických klinických skúšaní v SR, vrátane medzinárodných, zabezpečuje riadenie klinických skúšaní a kompletný projektový manažment, regulačné aktivity, monitorovanie a farmakovigilanciu pre národné a medzinárodné akademické klinické skúšania.

Medzinárodný deň klinických skúšaní sa každoročne pripomína v máji s odkazom na prvú kontrolovanú vedeckú štúdiu z roku 1747, kedy škótsky lekár James Lind porovnával rôzne spôsoby liečby námorníkov postihnutých skorbutom po dvoch mesiacoch plavby na mori.

Štúdiá publikovaná v roku 1753 v Treatise of the scurvy porovnávala vplyv rozličnej stravy na zdravie u šiestich skupín osôb, pričom Lind zistil, že u námorníkov dostávajúcich citróny a pomaranče došlo k ústupu ochorenia (a čiastočne tomu pomohla aj konzumácia jablčného muštu) - aj keď nechápal skutočné príčiny ochorenia súvisiace s nedostatkom vitamínu C.

James Lind tak položil základy pre moderný klinický výskum, ktorý sa v rozvinutej podobe klinického skúšania účinných látok používa aj v súčasnosti pre overenie účinnosti, kvality a bezpečnosti liekov.

Dátum: 16. mája 2023

Autor: Katarína Korgová

Prehľad udalostí na stredu 17. mája [📄](#)

📅 17. 5. 2023, 6:30, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Vedúce vydania:

predpoludním: R. Turoňová

popoludní: N. Mihová

Službukonajúci technik: 0905/505 721

E - mail: domred@tasr.sk, tel.: 59 21 04 58

dispecing@tasr.sk, tel.: 0905 282 190

Očkovací deň proti HPV vírusu

Košice, Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice, Vakcinačné centrum, Rastislavova 43

text

Botanikiáda - Voda, základ života

Košice, Botanická záhrada Univerzity Pavla Jozefa Šafárika

12. ročník súťaže IQ olympiády - regionálne kolo v B. Bystrici

Banská Bystrica, Stredná zdravotnícka škola

09.00 90. schôdza Národnej rady SR

Bratislava, NR SR, rokovacia sála, Námestie A. Dubčeka 1

text, video, zvuk, live

09.00 TK firiem podnikajúcich na Slovensku - zlepšenie práv LGBTI+ ľudí na Slovensku

Téma: Negatívne dosahy diskriminácie a narastajúcej intenzity násillia

Bratislava, OD IKEA, 1. poschodie, priestory reštaurácie, Ivanská cesta 18

09.00 TK a otvorenie výstavby Elektrickej stanice Mierovo

Na TK sa zúčastní predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Západoslovenskej energetiky Markus Kaune.

Mierovo, (48.078314, 17.380015)

09.00 Čo s vami, decká!!? - odborná konferencia (17. - 18. mája)

Konferencia pre pracovníkov v pomáhajúcich profesiách, ktorí pracujú s mladými ľuďmi.

Bratislava, Pekná cesta 4A, Rača

09.00 Verejný odpočet Výročnej správy Geodetického a kartografického ústavu

Bratislava, sídlo GKÚ, zasadačka, Chlumeckého 4

10.00 Prvé rokovanie vlády SR

Bratislava, Úrad vlády SR, vstup z Leškovej ulice

text, video, zvuk, foto, live

10.00 Zmena klímy a ako ďalej v SR - národný workshop

Košice, hotel Yasmin, Tyršovo nábrežie 1

10.00 Brífing Nemocnice Bory - program Žena a dieťa

Téma: Nemocnica sa pripravuje na prvé pôrody. Predstavenie gynekologicko-pôrodnického a neonatologického oddelenia.

Bratislava, Ivana Kadlečíka 2

10.30 TK strany Hlas-SD

Téma: Demokrati oklamali ľudí

Bratislava, NR SR, press centrum, Námestie A. Dubčeka 1

text, zvuk

11.00 Brífing po rokovaní s riaditeľom UNB Alexandrom Mayerom

Téma: Výsledky rokovania s riaditeľom nemocnice o zabezpečení bezplatného parkovania pred nemocnicami UN Bratislava po ukončení nevýhodnej 11-ročnej zmluvy súkromného prevádzkovania plateného parkovania

Bratislava, Antolská, pred rampami na parkovisku Univerzitnej nemocnice, Petržalka

text, video, zvuk

11.00 Verejný odpočet činnosti Štátnej vedeckej knižnice v Prešove za rok 2022

Odpočet bude prebiehať aj online prostredníctvom YouTube kanála knižnice.

Prešov, Štátna vedecká knižnica, Námestie mládeže 1

text

11.00 TK Združenia miest a obcí Slovenska

Téma: Otvorenie kontaktného bodu v Kancelárii ZMOS pre budovanie značky Karpaty v území

Bratislava, ZMOS, Bezručova 9

11.00 TK hnutia OĽANO, Sme rodina a zástupcov odbornej obce

Téma: Tretia hodina telesnej výchovy sa stala realitou

Na TK sa zúčastnia: splnomocnenec vlády pre mládež a šport Karol Kučera, poslanec NR SR Igor Kašper, viceprezident FIEPS Europe Branislav Antala, riaditeľka ZŠ J. Alexyho vo Zvolene Lucia Mesárošová, predseda Združenia učiteľov telesnej výchovy Pavol Polakovič a predsedníčka Komisie pri tvorbe nového štátneho vzdelávacieho programu Danko Masaryková.

Bratislava, NR SR, press centrum, Námestie A. Dubčeka 1

11.30 TK Kresťanskodemokratického hnutia

Témy: Aktuálne výzvy v oblasti opatrovateľských služieb pre seniorov a chorých na Slovensku. Výsledky prieskumu s alarmujúcimi dátami.

Tlačová beseda bude spojená s návrhom riešení a výzvou novej úradníckej vláde.

Bratislava, Centrum Salvator, Jakubovo námestie 4 - 5

12.30 TK Slovenského národného divadla

Téma: Premiéra baletu Carl Orff: Carmina Burana

11.00 h - Generálka

Bratislava, SND, vstup hlavným vchodom na strane opery a baletu, Pribinova 17

text, video, foto

13.00 Zasadnutie Zastupiteľstva Trnavského samosprávneho kraja

Trnava, Úrad TTSK, Parlamentná miestnosť, Starohájska 10

text

13.00 Výbor NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 148, Námestie A. Dubčeka 1

13.00 Predstavenie študentského tímu, ktorý smeruje na medzinárodné preteky v úspornej jazde

Študenti SOŠ dopravnej v Trnave vyrazia na medzinárodné preteky vo francúzskom Nogare v úspornej jazde Shell Eco-marathon.

Trnava, Stredná priemyselná škola dopravná, Študentská 23

text, video, foto

13.00 Rokovanie Rady rozhlasu a televízie Slovenska

Bratislava, Slovenský rozhlas, Mýtna 1

14.00 Predstavenie zberateľskej euromince „Začiatok pravidelného vysielaťia československého rozhlasu - 100. výročie“

Počas podujatia bude predstavený námet zadania, súťaž a víťazný návrh zberateľskej euromince. Zúčastnia sa: obchodný námestník Mincovne Kremnica Ľuboš Kupec, riaditeľ odboru riadenia peňažnej hotovosti NBS Andrej Slížik a generálny riaditeľ RTVS Ľuboš Machaj.

Bratislava, galéria Slovenského rozhlasu, reprezentačné priestory, Mýtna 1

14.00 Udeľovanie ocenení Mama roka

Prešov, Divadlo Jonáša Záborského

14.00 Program predsedu vlády SR Ľudovíta Ódora

Predseda vlády SR Ľudovít Ódor navštívi ministerstvá financií, školstva a kultúry, kde sa stretne s predstaviteľmi jednotlivých rezortov. Súčasťou návštevy bude aj fototermin a výstup pre médiá.

14.00 h - Ministerstvo financií SR

Bratislava, Štefanovičova 5

15.00 h - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Bratislava, Stromová 1

16.10 h - Ministerstvo kultúry SR

Bratislava, Námestie SNP 33

14.00 Americký deň v Banskej Bystrici

15.45 h - príhovor veľvyslanca USA na Slovensku Gautama Ranu

Banská Bystrica, Námestie SNP

14.30 Otvorenie rekonštruovaných priestorov Centra interdisciplinárnych bioviéd a Katedry biofyziky PF **UPJŠ**

- Tlačová konferencia a prehliadka laboratórií

Košice, **UPJŠ**, Katedra biofyziky PF

text, video, foto

17.00 Vernisáž Fórum dizajnu 2023

24. ročník výstavy nábytkového a interiérového dizajnu potrvá do 2. júla.

Bratislava, Galéria dizajnu Satelit, Kollárovo námestie 10

foto

18.00 Celoslovenské podujatie Noc literatúry 2023

Organizuje České centrum Bratislava.

Správy ekonomického charakteru vydá ekonomická redakcia TASR.

Informácie o očakávaných udalostiach nájdete aj v aplikácii TASR Kalendárium na adrese kalendarium.tasr.sk

It dk

Autor: DK

Plán obrazového spravodajstva a videoservisu na stredu 17.mája 2023 [📄](#)

📅 17. 5. 2023, 9:47, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

09.00 90. schôdza Národnej rady SR

BRATISLAVA VIDEO+LIVE

10.00 Prvé rokovanie vlády SR

BRATISLAVA FOTO+VIDEO+LIVE

12.30 TK Slovenského národného divadla

Téma: Premiéra baletu Carl Orff: Carmina Burana

11.00 h - Generálka

BRATISLAVA FOTO

14.00 Program predsedu vlády SR Ľudovíta Ódora

Predseda vlády SR Ľudovít Ódor navštívi ministerstvá financií, školstva a kultúry, kde sa stretne s predstaviteľmi jednotlivých rezortov. Súčasťou návštevy bude aj fototermin a výstup pre médiá.

14.00 h - Ministerstvo financií SR

BRATISLAVA FOTO+VIDEO+LIVE

15.00 h - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

BRATISLAVA FOTO+VIDEO+LIVE

16.10 h - Ministerstvo kultúry SR

BRATISLAVA FOTO+VIDEO+LIVE

17.00 Vernisáž Fórum dizajnu 2023

24. ročník výstavy nábytkového a interiérového dizajnu potrvá do 2. júla.

BRATISLAVA FOTO

18.00 Celoslovenské podujatie Noc literatúry 2023

BRATISLAVA FOTO+VIDEO

REGIÓNY

13.00 Predstavenie študentského tímu, ktorý smeruje na medzinárodné preteky v úspornej jazde

Študenti SOŠ dopravnej v Trnave vyrazia na medzinárodné preteky vo francúzskom Nogare v úspornej jazde Shell Eco-marathon.

TRNAVA FOTO+VIDEO

14.30 Otvorenie rekonštruovaných priestorov Centra interdisciplinárnych biovied a Katedry biofyziky PF **UPJŠ**

- Tlačová konferencia a prehliadka laboratórií

KOŠICE FOTO+VIDEO

17.00 Uvedenie publikácie Ján Viazanička: Krajina Streda

Uvedenie publikácie bude spojené s diskusiou a súťažou o ceny, ktoré sa viažu k tvorbe autora.

BANSKÁ BYSTRICA FOTO

17.30 Hádzaná-ženy - play off o majstra SR

finále - druhý zápas /na 2 víťazstvá/:

MŠK Luventa Michalovce - HC DAC Dunajská Streda /na zápasy: 0:1/

MICHALOVCE FOTO+VIDEO

18.00 Hádzaná - play off Niké Handball Extraligy

štvrté zápasy /na 3 víťazstvá/:

finále:

Tatran Prešov - MŠK Považská Bystrica /na zápasy: 1:2/

PREŠOV FOTO+VIDEO

Zahraničie:

REYKJAVÍK - Záverečný deň 4. summitu hláv štátov a vlád Rady Európy. Slovensko zastupuje prezidentka Zuzana Čaputová. (od osobitného spravodajcu TASR)

KOBLENZ - Začiatok procesu s členmi nemeckého krajne pravicového hnutia tzv. ríšskych občanov, ktorí chceli uniesť spolkového ministra zdravotníctva.

MOSKVA – Ruský minister zahraničných vecí Sergej Lavrov bude rokovať so svojím bieloruským rezortným partnerom Sjarhejom Alejnikom.

KYJEV - Tlačová konferencia predstaviteľov organizácie Reportéri bez hraníc (RSF).

KYJEV - Osobitný predstaviteľ čínskeho ministerstva zahraničných vecí pre eurázijské záležitosti Li Chuej ukončí dvojdňovú návštevu Kyjeva. Témou rokovaní má byť politické riešenie situácie na Ukrajine.

Šport:

Cestná cyklistika - Giro d'Italia

11. etapa: Camaiore - Tortona (219 km)

(Tal.)

Tenis - turnaj ATP a WTA

(Rím/Tal.)

15.20 Hokej - MS

A-skupina (Nokia Arena/Tampere)

15.20 USA - Maďarsko

19.20 Fínsko - Francúzsko

B-skupina (Arena Riga)

15.20 Lotyšsko Nórsko

19.20 Kanada - Kazachstan

21.00 Futbal - odvetný zápas semifinále LM

Manchester City - Real Madrid /prvý zápas: 1:1/

2.30 Basketbal - draftová lotéria NBA

NBA

Autor: JB

Aktualizovaný prehľad udalostí na stredu 17. mája [↗](#)

📅 17. 5. 2023, 9:51, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Vedúce vydania:

predpoludním: R. Turoňová

popoludní: N. Mihová

Službukonajúci technik: 0905/505 721

E - mail: domred@tasr.sk, tel.: 59 21 04 58

dispecing@tasr.sk, tel.: 0905 282 190

Očkovací deň proti HPV vírusu

Košice, Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice, Vakcinačné centrum, Rastislavova 43

text

Botanikiáda - Voda, základ života

Košice, Botanická záhrada Univerzity Pavla Jozefa Šafárika

12. ročník súťaže IQ olympiády - regionálne kolo v B. Bystrici

Banská Bystrica, Stredná zdravotnícka škola

09.00 90. schôdza Národnej rady SR

Bratislava, NR SR, rokovacia sála, Námestie A. Dubčeka 1

text, video, zvuk, live, foto

09.00 TK firiem podnikajúcich na Slovensku - zlepšenie práv LGBTI+ ľudí na Slovensku

Téma: Negatívne dosahy diskriminácie a narastajúcej intenzity násillia

Bratislava, OD IKEA, 1. poschodie, priestory reštaurácie, Ivanská cesta 18

09.00 TK a otvorenie výstavby Elektrickej stanice Mierovo

Na TK sa zúčastní predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Západoslovenskej energetiky Markus Kaune.

Mierovo, (48.078314, 17.380015)

09.00 Čo s vami, decká!!? - odborná konferencia pre pracovníkov v pomáhajúcich profesiách, ktorí pracujú s mladými ľuďmi pre pracovníkov v pomáhajúcich profesiách.

Bratislava, Pekná cesta 4A, Rača

09.00 Verejný odpočet Výročnej správy Geodetického a kartografického ústavu

Bratislava, sídlo GKÚ, zasadačka, Chlumeckého 4

09.45 Brífing strany Demokrati

Téma: Stop atómovkám. Štátny rozpočet nie je oslík otras sa

Bratislava, NR SR, tlačové centrum, Námestie A. Dubčeka č. 1

10.00 Prvé rokovanie vlády SR

Bratislava, Úrad vlády SR, vstup z Leškovej ulice

text, video, zvuk, foto, live

10.00 Zmena klímy a ako ďalej v SR - národný workshop

Košice, hotel Yasmin, Tyršovo nábrežie 1

10.00 Brífing Nemocnice Bory - program Žena a dieťa

Téma: Nemocnica sa pripravuje na prvé pôrody. Predstavenie gynekologicko-pôrodnického a neonatologického oddelenia.

Bratislava, Ivana Kadlečíka 2

10.30 TK strany Hlas-SD

Téma: Demokrati oklamali ľudí

Bratislava, NR SR, press centrum, Námestie A. Dubčeka 1

text, zvuk, live

11.00 Brífing po rokovaní s riaditeľom UNB Alexandrom Mayerom

Téma: Výsledky rokovania s riaditeľom nemocnice o zabezpečení bezplatného parkovania pred nemocnicami UN Bratislava po ukončení nevýhodnej 11-ročnej zmluvy súkromného prevádzkovania plateného parkovania

Bratislava, Antolská, pred rampami na parkovisku Univerzitnej nemocnice, Petržalka

text, video, zvuk

11.00 Prezentácia a podujatie SNM: Inklúzia

Podujatie sa koná pri príležitosti Medzinárodného dňa boja proti homofóbii, bifóbii a transfóbii Idahobit 2023.

Bratislava, SNM - Historické múzeum, Bratislavský hrad, 3. poschodie

11.00 Verejný odpočet činnosti Štátnej vedeckej knižnice v Prešove za rok 2022

Odpočet bude prebiehať aj online prostredníctvom YouTube kanála knižnice.

Prešov, Štátna vedecká knižnica, Námestie mládeže 1

text

11.00 TK Združenia miest a obcí Slovenska

Téma: Otvorenie kontaktného bodu v Kancelárii ZMOS pre budovanie značky Karpaty v území

Bratislava, ZMOS, Bezručova 9

live

11.00 TK hnutia OĽANO, Sme rodina a zástupcov odbornej obce

Téma: Tretia hodina telesnej výchovy sa stala realitou

Na TK sa zúčastní splnomocnenec vlády pre mládež a šport Karol Kučera, poslanec NR SR Igor Kašper, viceprezident FIEPS Europe Branislav Antala a ďalší

Bratislava, NR SR, tlačová miestnosť, Námestie A. Dubčeka 1

live

11.30 TK Kresťanskodemokratického hnutia

Téma: Aktuálne výzvy v oblasti opatrovateľských služieb pre seniorov a chorých na Slovensku, Výsledky prieskumu s alarmujúcimi dátami, Návrh riešení a výzva novej úradníckej vláde.

Bratislava, centrum Salvator, Jakubovo námestie 4 - 5

12.30 TK Slovenského národného divadla

Téma: Premiéra baletu Carl Orff: Carmina Burana

11.00 h - Generálka

Bratislava, SND, vstup hlavným vchodom na strane opery a baletu, Pribinova ulica

text, video, foto

13.00 Zasadnutie Zastupiteľstva Trnavského samosprávneho kraja

Trnava, Úrad TTSK, Parlamentná miestnosť, Starohájska 10

text

13.00 Výbor NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie

Bratislava, NR SR, miestnosť č. 148, Námestie A. Dubčeka 1

13.00 Predstavenie študentského tímu, ktorý smeruje na medzinárodné preteky v úspornej jazde

Študenti SOŠ dopravnej v Trnave vyrazia na medzinárodné preteky vo francúzskom Nogare v úspornej jazde Shell Eco-marathon.

Trnava, Stredná priemyselná škola dopravná, Študentská 23

text, video, foto

13.00 TK poslancov Národnej rady SR za SaS Márie Kolíkovej, riaditeľa iniciatívy Inakosť Martina Macka, podpredsedníčky hnutia Progresívne Slovensko Lucie Plavákovej a poslancov NR SR.

Téma: Zlyhanie politikov môže napraviť Ústavný súd SR.

Bratislava, NR SR, tlačová miestnosť, Námestie A. Dubčeka 1

live

13.00 Rokovanie Rady rozhlasu a televízie Slovenska

Bratislava, Slovenský rozhlas, Mýtna 1

14.00 Predstavenie zberateľskej euromince Začiatok pravidelného vysielania československého rozhlasu - 100. výročie

Bratislava, Slovenský rozhlas, galéria, reprezentačné priestory, Mýtna 1

14.00 Udeľovanie ocenení Mama roka

Prešov, Divadlo Jonáša Záborského

14.00 Predseda vlády SR Ľudovít Ódor navštívi ministerstvá financií, školstva a kultúry, kde sa stretne s predstaviteľmi jednotlivých rezortov. Súčasťou návštevy bude aj fototermin a výstup pre médiá.

14.00 h - Ministerstvo financií SR

Bratislava, Štefanovičova 5

15.00 h - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Bratislava, Stromová 1

16.10 h - Ministerstvo kultúry SR

Bratislava, Námestie SNP 33

14.30 Otvorenie rekonštruovaných priestorov Centra interdisciplinárnych biovied a Katedry biofyziky PF **UPJŠ**.

- Tlačová konferencia a prehliadka laboratórií

Košice, **UPJŠ**, Katedra biofyziky PF

text, video, foto

17.00 Vernisáž Fórum dizajnu 2023

24. ročník výstavy nábytkového a interiérového dizajnu potrvá do 2. júla.

Bratislava, Galéria dizajnu Satelit, Kollárovo námestie 10

foto

17.00 Uvedenie publikácie Ján Viazanička: Krajina Streda

Uvedenie publikácie bude spojené s diskusiou a súťažou o ceny, ktoré sú súčasťou tvorby autora.

Banská Bystrica, Stredoslovenská galéria, Bethlenov dom, knižnica SSG, Dolná 8

video, foto

18.00 Celoslovenské podujatie Noc literatúry 2023

Organizuje České centrum Bratislava.

video, foto

Správy ekonomického charakteru vydá ekonomická redakcia TASR.

Informácie o očakávaných udalostiach nájdete aj v aplikácii TASR Kalendárium na adrese kalendarium.tasr.sk

lt dk

Autor: LT

Zverejnili rebríček najlepších univerzít sveta: Nájde v ňom aj štyri zo Slovenska, prvé miesto neprekvapilo [↗](#)

📅 17. 5. 2023, 11:55, Zdroj: [interez.sk](#) [↗](#), Vydavateľ: Startitup s.r.o., Autor: Matej Mensatoris, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 91 360 GRP: 2,03 OTS: 0,02 AVE: 1566 Eur

Rebríček CWUR (Centre for World University Rankings) zverejnil svoje hodnotenie najlepších univerzít a vysokých škôl na svete. Prvé miesto obsadila Harvardova univerzita. V rebríčku nájdeme aj slovenské či české školy.

V Top 5 sú aj dve z Európy

Za Harvardom, ako píše portál Správy RTVS, sa umiestnili tiež známe školy ako MIT či Stanfordova univerzita. Top 5 univerzít dopĺňajú aj dve európske, a to Cambridge a Oxford.

Štyri slovenské

Pri hľadaní slovenských univerzít je potrebné prísť na 661. miesto, kde sa nachádza Univerzita Komenského. **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** je na 1 435. mieste, Slovenská technická univerzita v Bratislave na 1 637. mieste a Technická univerzita v Košiciach na 1 993. mieste.

Rebríček zostavuje 2-tisíc škôl z 95 krajín sveta. Kritériom je kvalita vzdelávania a výskumu, a tiež postavenie absolventov. Z českých univerzít sa na najlepšie miesto dostala Univerzita Karlova, a to na 238. pozíciu.

Rebríček si môžete pozrieť tu .

Pozri aj:

Demänovská ľadová jaskyňa plánuje zmeniť svoj názov. Dôvod zmeny je smutný, no má odrážať realitu

Autor: Matej Mensatoris

XXIX. ročník Getlíkovho memoriálu v Michalovciach

📅 17. 5. 2023, 14:42, Zdroj: procare.sk , Autor: Matúš Zachar, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 11 413 GRP: 0,25 OTS: 0,00 AVE: 613 Eur

11.5.2023 sa konal už XXIX. ročník Getlíkovho memoriálu, ktorý zorganizovalo pediatrické oddelenie v Michalovciach pod záštitou riaditeľa nemocnice Ing. Mariána Haviernika. Účastníci podujatia si pripomenuli život a diela významného nestora slovenskej pediatrie, profesora MUDr. Andreja Getlíka, CSc. (rodák z Vinného), ktorý pôsobil takmer celý svoj život v Bratislave a podieľal sa na výchove pediatrov, alergológov i klinických imunológov.

V odbornom programe vystúpili s prezentáciami jeho kolegovia a spolupracovníci: profesor MUDr. Tibor Šagát, CSc. zo SZU Bratislava, profesor MUDr. Milan Kuchta, CSc. z Lekárskej fakulty **UPJŠ** v Košiciach, prednostka Kliniky detí a dorastu LF **UPJŠ** Košice docentka MUDr. Veronika Vargová, PhD., prednostka KPAIM Košice docentka MUDr. Mária Písaříková, PhD. a prednosta Detskej kliniky v Prešove MUDr. Ján Kovaľ CSc. Vo svojich vystúpeniach sa venovali novým trendom v rýchlej genetickej diagnostike v intenzívnej medicíne a najnovším odporúčaniam v riešení akútnych stavov v pediatrii. V ďalších príspevkoch sa diskutovalo aj o ochoreniach pohybového aparátu u detí a rozoberala sa problematika sociálnej pediatrie.

Prednášky si so záujmom vypočulo 138 účastníkov z okresov Michalovce, Humenné, Trebišov a Vranov nad Topľou.

Galéria

Gemersko-novohradské lekárske a zdravotnícke dni

V piatok 19.5.2023 sme sa zúčastnili konferencie gemersko - novohradských zdravotníkov. Tohtoročné Gemersko-novohradské lekárske a zdravotnícke dni sa uskutočnili v nádherných priestoroch Synagógy v Lučenci resp. v kine Apollo. Konferenciu zastrešila Regionálna komora sestier a pôrodných asistentiek v Lučenci v spolupráci so Spolkom SZP Lučenec.

Vzdelávanie budúcich zdravotníkov v Michalovskej nemocnici

V dňoch od 9.5.-18.5.2023 sa v Nemocnici Svet zdravia Michalovce konali štátne záverečné praktické skúšky študentov bakalárskeho štúdia VŠZaSP Sv. Alžbety, v rámci ktorej študenti preukázali svoje nadobudnuté vedomosti a praktické zručnosti získané počas trojročného štúdia priamo v klinickej praxi. Praktické skúšky prebiehali na internom a chirurgickom klastri.

Pediatrické oddelenie Všeobecnej nemocnice Rimavská Sobota veľmi pekne ďakuje za prekvapenie Strednej odbornej školy – Szakközépiszkola Tornaľa za darovanie svojich výtvarných prác a hračiek.

Odoberajte novinky e-mailom

Majte svoje zdravie pod kontrolou

Odteraz si môžete pohodlne a kedykoľvek online rezervovať termín u lekára, zaregistrovať svoj príchod do polikliniky, uhrádzať platby, chatovať s agentom call centra a ešte omnoho viac.

Zadajte Váš email a odoberajte naše novinky a tipy.

Posielame max. 1x za mesiac.

E-mail (Required)

Autor: Matúš Zachar

UNLP: Zaočkovanosť proti HPV je nízka, za dva očkovacie dni podali 30 vakcín [📄](#)

📅 17. 5. 2023, 16:27, Zdroj: tasr.sk [📄](#), Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 5 910 GRP: 0,13 OTS: 0,00 AVE: 469 Eur

Košice 17. mája (TASR) - Možnosť vakcinácie proti HPV vírusu v Očkovacom centre Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice využilo počas dvoch očkovacích dní 30 ľudí. Ako pre TASR uviedol zástupca prednostu Kliniky infektológie a cestovnej medicíny (KICM) Martin Novotný, ide o nízke číslo korešpondujúce so zaočkovanosťou proti HPV, ktorá je v rámci Slovenska najnižšia práve na východe. Očkovanie 12-ročných dievčat či chlapcov proti HPV je na Slovensku plne hrazené zdravotnými poisťovňami v dvoj dávkovej schéme od mája minulého roka. Od tohto termínu sa postupne zvýšil počet zaočkovaných detí v tejto vekovej kategórii. "Od veku 15 rokov je odporúčaná trojdávková schéma. Aj napriek úhrade vakcíny proti HPV pre 12-ročné deti a benefítom, ktoré ponúkajú zdravotné poisťovne pre nepovinné očkovanie, nie je zaočkovanosť na Slovensku porovnateľná s okolitými krajinami," skonštatovala Ingrid Urbančíková z KICM, ktorá je zároveň odborníčkou Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a odborníčkou na očkovanie z Detskej fakultnej nemocnice Košice. HPV je rakovinotvorný vírus, ktorý môže spôsobiť rakovinu u oboch pohlaví. UNLP pripomína, že práve z dôvodu nízkej zaočkovanosti otvorili v závere apríla v areáli nemocnice na Rastislavovej ulici Centrum prevencie proti infekciám spôsobeným vírusom HPV, ktorý ponúka aj program skríningu HPV vírusu u dospeljej populácie. "Vzhľadom na dostupnosť primárnej prevencie je nevyhnutné zvýšiť povedomie ľudí o dôležitosti očkovania proti HPV vírusom," dodal Novotný. Podľa jeho slov nie je očkovanie proti HPV spojené len s prevenciou pred rakovinou krčka maternice. Registrujú totiž zvýšený počet prípadov rakoviny hlavy a krku, ktorých vyvolávajúcou príčinou sú rovnako vírusy HPV. "Máme úžasný nástroj, ktorý môžeme proti onkologickým ochoreniam používať - očkovanie. Ale málo ho využívame, preto chceme oveľa viac šíriť osvetu, a tiež dať možnosť verejnosti, aby tieto služby spojené s prevenciou a ochranou jednoznačne využívala," doplnil. Bližšie informácie sú zverejnené na webovej stránke UNLP. Záujemcovia o očkovanie proti HPV či skrínung sa môžu obrátiť mailom na adresu ockovacie.centrum@unlp.sk.
sem pop

Autor: TASR

UNLP: Zaočkovanosť proti HPV je nízka, za dva očkovacie dni podali 30 vakcín [📄](#)

📅 17. 5. 2023, 16:27, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Košice 17. mája (TASR) - Možnosť vakcinácie proti HPV vírusu v Očkovacom centre Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice využilo počas dvoch očkovacích dní 30 ľudí. Ako pre TASR uviedol zástupca prednostu Kliniky infektológie a cestovnej medicíny (KICM) Martin Novotný, ide o nízke číslo korešpondujúce so zaočkovanosťou proti HPV, ktorá je v rámci Slovenska najnižšia práve na východe.

Očkovanie 12-ročných dievčat či chlapcov proti HPV je na Slovensku plne hrazené zdravotnými poisťovňami v dvojdávkovej schéme od mája minulého roka. Od tohto termínu sa postupne zvýšil počet zaočkovaných detí v tejto vekovej kategórii. "Od veku 15 rokov je odporúčaná trojdávková schéma. Aj napriek úhrade vakcíny proti HPV pre 12-ročné deti a benefitom, ktoré ponúkajú zdravotné poisťovne pre nepovinné očkovanie, nie je zaočkovanosť na Slovensku porovnateľná s okolitými krajinami," skonštatovala Ingrid Urbančíková z KICM, ktorá je zároveň odborníčkou Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a odborníčkou na očkovanie z Detskej fakultnej nemocnice Košice.

HPV je rakovinotvorný vírus, ktorý môže spôsobiť rakovinu u oboch pohlaví. UNLP pripomína, že práve z dôvodu nízkej zaočkovanosti otvorili v závere apríla v areáli nemocnice na Rastislavovej ulici Centrum prevencie proti infekciám spôsobeným vírusom HPV, ktorý ponúka aj program skríningu HPV vírusu u dospeljej populácie.

"Vzhľadom na dostupnosť primárnej prevencie je nevyhnutné zvýšiť povedomie ľudí o dôležitosti očkovania proti HPV vírusom," dodal Novotný. Podľa jeho slov nie je očkovanie proti HPV spojené len s prevenciou pred rakovinou krčka maternice. Registrujú totiž zvýšený počet prípadov rakoviny hlavy a krku, ktorých vyvolávajúcou príčinou sú rovnako vírusy HPV. "Máme úžasný nástroj, ktorý môžeme proti onkologickým ochoreniam používať - očkovanie. Ale málo ho využívame, preto chceme oveľa viac šíriť osvetu, a tiež dať možnosť verejnosti, aby tieto služby spojené s prevenciou a ochranou jednoznačne využívala," doplnil.

Bližšie informácie sú zverejnené na webovej stránke UNLP. Záujemcovia o očkovanie proti HPV či skrínung sa môžu obrátiť mailom na adresu ockovacie.centrum@unlp.sk.

sem pop

Autor: SEM

Zaočkovanosť proti HPV vírusu je nízka, hlási UNLP v Košiciach [↗](#)

📅 17. 5. 2023, 16:42, Zdroj: teraz.sk [↗](#), Vydavateľ: TERAZ MEDIA, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Ďalšie zdroje: teraz.sk/zdravie

Dosah: 55 604 GRP: 1,24 OTS: 0,01 AVE: 1728 Eur

HPV je rakovinotvorný vírus, ktorý môže spôsobiť rakovinu u oboch pohlaví.

Košice 17. mája (TASR) - Možnosť vakcinácie proti HPV vírusu v Očkovacom centre Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice využilo počas dvoch očkovacích dní 30 ľudí. Ako pre TASR uviedol zástupca prednostu Kliniky infektológie a cestovnej medicíny (KICM) Martin Novotný, ide o nízke číslo korešpondujúce so zaočkovanosťou proti HPV, ktorá je v rámci Slovenska najnižšia práve na východe.

Očkovanie 12-ročných dievčat či chlapcov proti HPV je na Slovensku plne hrazené zdravotnými poisťovňami v dvojdávkovej schéme od mája minulého roka. Od tohto termínu sa postupne zvýšil počet zaočkovaných detí v tejto vekovej kategórii. "Od veku 15 rokov je odporúčaná trojdávková schéma. Aj napriek úhrade vakcíny proti HPV pre 12-ročné deti a benefitom, ktoré ponúkajú zdravotné poisťovne pre nepovinné očkovanie, nie je zaočkovanosť na Slovensku porovnateľná s okolitými krajinami," skonštatovala Ingrid Urbančíková z KICM, ktorá je zároveň odborníčkou Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a odborníčkou na očkovanie z Detskej fakultnej nemocnice Košice.

HPV je rakovinotvorný vírus, ktorý môže spôsobiť rakovinu u oboch pohlaví. UNLP pripomína, že práve z dôvodu nízkej zaočkovanosti otvorili v závere apríla v areáli nemocnice na Rastislavovej ulici Centrum prevencie proti infekciám spôsobeným vírusom HPV, ktorý ponúka aj program skríningu HPV vírusu u dospelých populácie.

"Vzhľadom na dostupnosť primárnej prevencie je nevyhnutné zvýšiť povedomie ľudí o dôležitosti očkovania proti HPV vírusom," dodal Novotný. Podľa jeho slov nie je očkovanie proti HPV spojené len s prevenciou pred rakovinou krčka maternice. Registrujú totiž zvýšený počet prípadov rakoviny hlavy a krku, ktorých vyvolávajúcou príčinou sú rovnako vírusy HPV. "Máme úžasný nástroj, ktorý môžeme proti onkologickým ochoreniam používať - očkovanie. Ale málo ho využívame, preto chceme oveľa viac šíriť osvetu, a tiež dať možnosť verejnosti, aby tieto služby spojené s prevenciou a ochranou jednoznačne využívala," doplnil.

Bližšie informácie sú zverejnené na webovej stránke UNLP. Záujemcovia o očkovanie proti HPV či skrínung sa môžu obrátiť mailom na adresu ockovacie.centrum@unlp.sk.

Autor: TASR

UNLP: Zaočkovanosť proti HPV je nízka, za dva očkovacie dni podali 30 vakcín [📄](#)

📅 17. 5. 2023, 17:32, Zdroj: [lekarna.sk](#) [📄](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 437 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 125 Eur

Košice 17. mája (TASR) - Možnosť vakcinácie proti HPV vírusu v Očkovacom centre Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice využilo počas dvoch očkovacích dní 30 ľudí. Ako pre TASR uviedol zástupca prednostu Kliniky infektológie a cestovnej medicíny (KICM) Martin Novotný, ide o nízke číslo korešpondujúce so zaočkovanosťou proti HPV, ktorá je v rámci Slovenska najnižšia práve na východe.

Očkovanie 12-ročných dievčat či chlapcov proti HPV je na Slovensku plne hrazené zdravotnými poisťovňami v dvojdávkovej schéme od mája minulého roka. Od tohto termínu sa postupne zvýšil počet zaočkovaných detí v tejto vekovej kategórii. "Od veku 15 rokov je odporúčaná trojdávková schéma. Aj napriek úhrade vakcíny proti HPV pre 12-ročné deti a benefitom, ktoré ponúkajú zdravotné poisťovne pre nepovinné očkovanie, nie je zaočkovanosť na Slovensku porovnateľná s okolitými krajinami," skonštatovala Ingrid Urbančíková z KICM, ktorá je zároveň odborníčkou Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a odborníčkou na očkovanie z Detskej fakultnej nemocnice Košice.

HPV je rakovinotvorný vírus, ktorý môže spôsobiť rakovinu u oboch pohlaví. UNLP pripomína, že práve z dôvodu nízkej zaočkovanosti otvorili v závere apríla v areáli nemocnice na Rastislavovej ulici Centrum prevencie proti infekciám spôsobeným vírusom HPV, ktorý ponúka aj program skríningu HPV vírusu u dospeljej populácie.

"Vzhľadom na dostupnosť primárnej prevencie je nevyhnutné zvýšiť povedomie ľudí o dôležitosti očkovania proti HPV vírusom," dodal Novotný. Podľa jeho slov nie je očkovanie proti HPV spojené len s prevenciou pred rakovinou krčka maternice. Registrujú totiž zvýšený počet prípadov rakoviny hlavy a krku, ktorých vyvolávajúcou príčinou sú rovnako vírusy HPV. "Máme úžasný nástroj, ktorý môžeme proti onkologickým ochoreniam používať - očkovanie. Ale málo ho využívame, preto chceme oveľa viac šíriť osvetu, a tiež dať možnosť verejnosti, aby tieto služby spojené s prevenciou a ochranou jednoznačne využívala," doplnil.

Bližšie informácie sú zverejnené na webovej stránke UNLP. Záujemcovia o očkovanie proti HPV či skrínung sa môžu obrátiť mailom na adresu ockovacie.centrum@unlp.sk.

sem pop

UPJŠ: Otvorili nové laboratóriá za viac ako milión eur pre biovedný výskum [🔗](#)

📅 17. 5. 2023, 17:55, Zdroj: tasr.sk [🔗](#), Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 5 910 GRP: 0,13 OTS: 0,00 AVE: 469 Eur

UPJŠ: Otvorili nové laboratóriá za viac ako milión eur pre biovedný výskum

Košice 17. mája (TASR) – Nové laboratóriá pre biovedný výskum otvorili v stredu v priestoroch Prírodovedeckej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (PF **UPJŠ**) v Košiciach. Rekonštruované priestory a prístroje, ktorých hodnota je viac ako milión eur, budú slúžiť výskumu v oblasti proteínového inžinierstva, nanomedicíny, bioenergetiky a paleobiológie. "Očakáva sa, že v týchto laboratóriách sa budú realizovať výskumné projekty, ktoré budú prispievať k rozvoju vedy a technológií v prieniku biologických, fyzikálnych, chemických a informatických vied," oznámila univerzita. Laboratóriá budú slúžiť nielen zamestnancom Centra interdisciplinárnych bioved Technologickeho a inovačného parku (CIB TIP) **UPJŠ** a Katedry biofyziky PF **UPJŠ**, ale aj študentom na druhom a treťom stupni vysokoškolského vzdelávania. Svojou úrovňou a vybavením sa podľa univerzity zaradia medzi špičkové laboratóriá európskeho i svetového významu. Financovanie rekonštrukcie a nákup moderného experimentálneho zariadenia bolo viaczdrojové. Nové prístroje v laboratóriách získali predovšetkým cez projekt BioPickmol financovaný zo štrukturálnych fondov EÚ, ktorý bol zameraný na vývoj metódy detekcie koronavírusu SARS-Cov-2. Vybavenie laboratórií finančne menej náročnými prístrojmi je financované projektami Agentúry na podporu výskumu a vývoja (APVV) a Vedeckej grantovej agentúry (VEGA). "Prirodzene predpokladáme, že tieto unikátne prístroje a metódy budú slúžiť na spoluprácu nielen v rámci **UPJŠ** a košických univerzít, ale aj na spoločné projekty s významnými a rešpektovanými zahraničnými inštitúciami. Tieto laboratórne priestory vybavené najmodernejšími prístrojmi majú veľký potenciál zvýšiť kvalitu nášho výskumu, a tým aj naše možnosti zvýšiť úspešnosť pri získavaní finančných zdrojov z európskych grantových agentúr," uviedol vedúci CIB TIP **UPJŠ** Erik Sedlák. Projekty by podľa univerzity mohli viesť k vývoju nových liekov, biotechnologických aplikácií a lepšiemu pochopeniu biologických procesov. Zároveň sa očakáva vyššia intenzita spolupráce s priemyselnou praxou, predovšetkým prostredníctvom priameho napojenia laboratórií na novovzniknutý Košický klaster nového priemyslu (CNIC). UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe foto a videozáznam. hol nik

Autor: TASR

UPJŠ: Otvorili nové laboratóriá za viac ako milión eur pre biovedný výskum [✉](#)

📅 17. 5. 2023, 17:55, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

UPJŠ: Otvorili nové laboratóriá za viac ako milión eur pre biovedný výskum

Košice 17. mája (TASR) – Nové laboratóriá pre biovedný výskum otvorili v stredu v priestoroch Prírodovedeckej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (PF **UPJŠ**) v Košiciach. Rekonštruované priestory a prístroje, ktorých hodnota je viac ako milión eur, budú slúžiť výskumu v oblasti proteínového inžinierstva, nanomedicíny, bioenergetiky a paleobiológie.

"Očakáva sa, že v týchto laboratóriách sa budú realizovať výskumné projekty, ktoré budú prispievať k rozvoju vedy a technológií v prieniku biologických, fyzikálnych, chemických a infromatických vied," oznámila univerzita. Laboratóriá budú slúžiť nielen zamestnancom Centra interdisciplinárnych bioved Technologickeho a inovačného parku (CIB TIP) **UPJŠ** a Katedry biofyziky PF **UPJŠ**, ale aj študentom na druhom a treťom stupni vysokoškolského vzdelávania. Svojou úrovňou a vybavením sa podľa univerzity zaradia medzi špičkové laboratóriá európskeho i svetového významu.

Financovanie rekonštrukcie a nákup moderného experimentálneho zariadenia bolo viaczdrojové. Nové prístroje v laboratóriách získali predovšetkým cez projekt BioPickmol financovaný zo štrukturálnych fondov EÚ, ktorý bol zameraný na vývoj metódy detekcie koronavírusu SARS-Cov-2. Vybavenie laboratórií finančne menej náročnými prístrojmi je financované projektami Agentúry na podporu výskumu a vývoja (APVV) a Vedeckej grantovej agentúry (VEGA).

"Prírodzene predpokladáme, že tieto unikátne prístroje a metódy budú slúžiť na spoluprácu nielen v rámci **UPJŠ** a košických univerzít, ale aj na spoločné projekty s významnými a rešpektovanými zahraničnými inštitúciami. Tieto laboratórne priestory vybavené najmodernejšími prístrojmi majú veľký potenciál zvýšiť kvalitu nášho výskumu, a tým aj naše možnosti zvýšiť úspešnosť pri získavaní finančných zdrojov z európskych grantových agentúr," uviedol vedúci CIB TIP **UPJŠ** Erik Sedlák.

Projekty by podľa univerzity mohli viesť k vývoju nových liekov, biotechnologických aplikácií a lepšiemu pochopeniu biologických procesov. Zároveň sa očakáva vyššia intenzita spolupráce s priemyselnou praxou, predovšetkým prostredníctvom priameho napojenia laboratórií na novovzniknutý Košický klaster nového priemyslu (CNIC).

UPOZORNENIE: TASR ponúka k správe foto a videozáznam.

hol nik

Autor: HOL

Botanikiáda 2023 [↗](#)

📅 17. 5. 2023, 18:20, Relácia: **Správy RTVS z regiónov**, Stanica: **RTVS 24**, Vydavateľ: **Rozhlas a televízia Slovenska**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Marek Pivoluska, moderátor:

204 žiakov 5. ročníka základných škôl z východného Slovenska si porovnáva vedomosti a zručnosti z oblasti botaniky. V areáli košickej botanickej záhrady plnia rôzne úlohy. Každé dieťa si domov odnesie aj vlastnoručne presadený kvet. Projekt Botanikiáda sa tento rok nesie v duchu voda-základ života.

Pavol Mártonfi, riaditeľ Botanickej záhrady **UPJŠ** v Košiciach:

Deti v súťaži musia riešiť rôzne úlohy, či už sa týkajú poznávania rastlín, presádzania rastlín, majú takéto praktické úlohy. Majú ukázať nejaké vedomosti, ktoré sa naučili v škole a aj mimo školy, z botaniky a z príbuzných prírodovedných disciplín. Témou botanikiády voda-základ života tak, že ide o často vodné rastliny, vzťah medzi vodou a rastlinami a podobne.

Žiaci si v Botanickej záhrade overili vedomosti z prírodovedy [↗](#)

📅 17. 5. 2023, 18:40, Zdroj: kosiceonline.sk [↗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 4 927 GRP: 0,11 OTS: 0,00 AVE: 434 Eur

Košice Zaujímavosti

O súťaž je každoročne veľký záujem.

V košickej botanickej záhrade sa dnes stretli žiaci piatych ročníkov základných škôl z celého východu na 12. ročníku Botanikiády. Súťaž, do ktorej sa prihlásilo viac ako 200 školákov, má preveriť ich vedomosti z prírodovedy. Cieľom podujatia nie je iba súťaženie, ale aj zvýšenie úrovne poznania v oblasti botaniky, ekológie a životného prostredia. Riaditeľ botanickej záhrady Pavol Mártonfi uviedol, že o súťaž je každoročne veľký záujem a voľné miesta na prihlasovanie sa rýchlo minú.

„Súťaž prebieha najprv v školských kolách a dvaja najlepší žiaci s jedným učiteľom z príslušnej školy sa potom dostávajú na regionálne kolo. Prebiehajú tri turnusy regionálneho kola, čiže tri strety v máji sa botanická záhrada venuje žiakom v tejto súťaži. Čo je celkom zaujímavé, je to, že kým žiaci súťažia, tak medzitým majú aj učители program, určité prednášky a podobne, takže nie je to ako v iných súťažiach, kedy vlastne ten učiteľ sa nudí a čaká na dieťa, že ako dopadne.“

Do súťaže sa prihlásilo viac ako 200 žiakov / **UPJŠ**

Žiaci súťažili na stanovištiach priamo v priestoroch botanickej záhrady a okrem teoretických vedomostí si overili aj svoje praktické zručnosti.

„Otázky sú robené skôr hravou formou a sme veľmi radi, keď sa tu niečo nové dozvedia. Čiže majú aj otázky, ktoré sú zamerané na praktické záležitosti, pri niektorých stanovištiach musia ukázať, čo vedia, presádzajú rastliny. Na niektorých stanovištiach sa venujú drevinám, na iných zase tropickým alebo subtropickým rastlinám a stále sú tie otázky postavené tak, aby boli prepojené s témou Botanikiády. Tohtoročná téma je Voda – základ života,“ vysvetlila koordinátorka projektu Andrea Fridmanová.

Do projektu sa zapojilo viac ako 100 škôl a ďalšie regionálne kolo čaká žiakov o týždeň.

Nové laboratória pre biovedný výskum na UPJŠ v Košiciach v hodnote milión eur [🔗](#)

📅 17. 5. 2023, 19:31, Zdroj: [kosicednes.sk](https://www.kosicednes.sk) 🔗, Autor: **Natália Mattová**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Rektorát UPJŠ**, Kľúčové slová: **Pavol Sovák**

Dosah: 8 958 GRP: 0,20 OTS: 0,00 AVE: 557 Eur

Odoberajte novinky priamo do vášho emailu.

E-mail

Leave this field empty if you're human:

Váš osobný údaj (e-mail) bude spracovaný podľa zásad ochrany osobných údajov, ktoré vychádzajú zo slovenskej a európskej legislatívy. Stlačením tlačidla dávate súhlas so spracovaním pre zasielanie našich e-mailových noviniek (nové články, reklamné správy) po dobu max. 5 rokov. Svoj súhlas môžete kedykoľvek zrušiť cez tlačidlo "odhlásiť sa z newslettera" v každom e-maile.

17.05.2023 | 19:31

Nové laboratória pre biovedný výskum na UPJŠ v Košiciach v hodnote milión eur

Rekonštruované priestory Prírodovedeckej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach budú od dnešného dňa (17. 5.) slúžiť študentom i vedcom tejto univerzity. Rekonštruované priestory a prístroje, ktorých hodnota je viac ako milión eur, budú slúžiť výskumu v oblasti proteínového inžinierstva, nanomedicíny, bioenergetiky a paleobiológie.

Zdroj: CNIC

Laboratória budú využívať aj študenti

„Vybavenie nových laboratórií výrazne zvýši vedecko-výskumnú úroveň zdieľaných laboratórií, pričom sa svojou úrovňou a vybavením zaradia medzi špičkové laboratória európskeho i svetového významu.

„Nové laboratória budú slúžiť nielen zamestnancom Centra interdisciplinárnych bioved Technologickeho a inovačného parku UPJŠ (CIB TIP-UPJŠ) a Katedry biofyziky Prírodovedeckej fakulty UPJŠ (KBF PF UPJŠ), ale aj študentom na druhom a treťom stupni vysokoškolského vzdelávania,“ zhodnotil nové laboratória rektor univerzity UPJŠ, prof. **Pavol Sovák**.

Zdroj: CNIC

Priestory pomôžu aj vývoju nových liekov

Projekty realizované v týchto laboratóriách by mohli viesť k vývoju nových liekov, biotechnologických aplikácií a lepšiemu pochopeniu biologických procesov. Zároveň sa očakáva vyššia intenzita spolupráce s priemyselnou praxou, predovšetkým prostredníctvom priameho napojenia týchto laboratórií na novovzniknutý Košický klaster nového priemyslu (CNIC).

MOHLO BY VÁS ZAUJÍMAŤ: Košický projekt pomôže rozvoju nielen východu, ale aj celej krajiny

„Nové priestory a prístroje v hodnote viac ako milión eur výrazne zvýšia potenciál týchto laboratórií realizovať konkurencieschopný vedecký výskum v oblasti proteínového inžinierstva, nanomedicíny, bioenergetiky a paleobiológie,“ uviedol dekan PF UPJŠ, doc. Roman Soták.

>>> VIAC O VYLEPŠENÍ INFRAŠTRUKTÚRY V KOŠICIACH <<<

Vďaka laboratóriám a novým zamestnancom sa očakáva nielen zvýšenie kvality publikačnej činnosti, ale aj počtu patentov a priemyselných vzorov predovšetkým v oblasti vývoja nových terapeutických a diagnostických metód v medicíne. Uviedol riaditeľ TIP-UPJŠ a predseda predstavenstva Košického klastra nového priemyslu (CNIC), prof. Pavol Miškovský.

Galéria

S. Kmeť, P. Sovák, R. Hudák, Zdroj: CNIC

CNIC

Zastávka Nová nemocnica, Považská, META/Mesto Košice

CNIC

Autor: Natália Mattová

Správy RTVS [🔗](#)

📺 17. 5. 2023, 21:00, Relácia: **Správy RTVS**, Stanica: **Rádio Regina (stred)**, Vydavateľ: **Rozhlas a televízia Slovenska**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Ďalšie zdroje: **Správy RTVS**

Dosah: **23 672 GRP: 0,53 OTS: 0,01 AVE: 684 Eur**

[strojový prepis] ... V priestoroch Prírodovedeckej fakulty **univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** otvorili nové laboratóriá pre bio vední výskum. Rekonštruované priestory, prístroje, ktorých hodnota je viac ako milión eur, budú slúžiť výskumu v oblasti proteínové ho inžinierstva, na no medicíny, bioenergetiky a Paľa biológie...

UNLP: Zaočkovanosť proti HPV je nízka, za dva očkovacie dni podali 30 vakcín [🔗](#)

📅 17. 5. 2023, 21:13, Zdroj: [lekari.sk](#) [🔗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 2 973 GRP: 0,07 OTS: 0,00 AVE: 346 Eur

Košice 17. mája (TASR) - Možnosť vakcinácie proti HPV vírusu v Očkovacom centre Univerzitnej nemocnice Louisa Pasteura (UNLP) Košice využilo počas dvoch očkovacích dní 30 ľudí. Ako pre TASR uviedol zástupca prednostu Kliniky infektológie a cestovnej medicíny (KICM) Martin Novotný, ide o nízke číslo korešpondujúce so zaočkovanosťou proti HPV, ktorá je v rámci Slovenska najnižšia práve na východe.

Očkovanie 12-ročných dievčat či chlapcov proti HPV je na Slovensku plne hrazené zdravotnými poisťovňami v dvojdávkovej schéme od mája minulého roka. Od tohto termínu sa postupne zvýšil počet zaočkovaných detí v tejto vekovej kategórii. "Od veku 15 rokov je odporúčaná trojdávková schéma. Aj napriek úhrade vakcíny proti HPV pre 12-ročné deti a benefitom, ktoré ponúkajú zdravotné poisťovne pre nepovinné očkovanie, nie je zaočkovanosť na Slovensku porovnateľná s okolitými krajinami," skonštatovala Ingrid Urbančíková z KICM, ktorá je zároveň odborníčkou Ústavu epidemiológie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a odborníčkou na očkovanie z Detskej fakultnej nemocnice Košice.

HPV je rakovinotvorný vírus, ktorý môže spôsobiť rakovinu u oboch pohlaví. UNLP pripomína, že práve z dôvodu nízkej zaočkovanosti otvorili v závere apríla v areáli nemocnice na Rastislavovej ulici Centrum prevencie proti infekciám spôsobeným vírusom HPV, ktorý ponúka aj program skríningu HPV vírusu u dospeljej populácie.

"Vzhľadom na dostupnosť primárnej prevencie je nevyhnutné zvýšiť povedomie ľudí o dôležitosti očkovania proti HPV vírusom," dodal Novotný. Podľa jeho slov nie je očkovanie proti HPV spojené len s prevenciou pred rakovinou krčka maternice. Registrujú totiž zvýšený počet prípadov rakoviny hlavy a krku, ktorých vyvolávajúcou príčinou sú rovnako vírusy HPV. "Máme úžasný nástroj, ktorý môžeme proti onkologickým ochoreniam používať - očkovanie. Ale málo ho využívame, preto chceme oveľa viac šíriť osvetu, a tiež dať možnosť verejnosti, aby tieto služby spojené s prevenciou a ochranou jednoznačne využívala," doplnil.

Bližšie informácie sú zverejnené na webovej stránke UNLP. Záujemcovia o očkovanie proti HPV či skrínung sa môžu obrátiť mailom na adresu ockovacie.centrum@unlp.sk.

sem pop

Autor: Lekari.sk

Ako je to s diagnostikou HFpEF? (zreálnenie odporúčaní do slovenskej praxe)

18. 5. 2023, Zdroj: **Kompendium medicíny**, Strany: 9, 10, 11, 12, Vydavateľ: MAFRA Slovakia, a.s., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 14 000 GRP: 0,31 OTS: 0,00 AVE: 6992 Eur

MUDr. Miroslav Gbúr (I. kardiologická klinika VÚSCH, a.s., LF **UPJŠ** Košice) uviedol, že podľa 2021 ESC odporúčaní je srdcové zlyhávanie (SZ) definované ako klinický syndróm pozostávajúci z príznakov (dýchavica a iné), ktoré môžu byť sprevádzané znakmi (opuchy a iné), spôsobený štrukturálnymi a/alebo funkčnými abnormalitami srdca, ktoré vedú k zvýšeniu intrakardialných tlakov a/alebo nedostatočnému srdcovému výdaju v pokoji a/alebo pri námahe. Ak sa zároveň pri echokardiografickom vyšetrení zistí ejekčná frakcia ľavej komory (EF LK) < 50 %, diagnóza SZ je jasná. Ak je EF LK $\leq$ 40 %, ide o SZ s mierne zníženou EF (HFrEF). Ak je EF LK 41 – 49 %, ide o SZ so strednou hodnotou EF (HFmrEF). Ak je však EF LK $\geq$ 50 %, čiže EF LK je zachovaná, sú potrebné ďalšie dôkazy o tom, že pacient má zvýšené plniace tlaky, či už v pokoji alebo pri námahe. Ak sa zistia štrukturálne a/alebo funkčné abnormality, ktoré sú konzistentné s prítomnosťou diastolickej dysfunkcie LK, resp. zvýšenými plniacimi tlakmi LK, vrátane zvýšených hodnôt nátriuretických peptidov, ide o SZ so zachovanou EF (HFpEF) – obr. 1. Prejavy SZ sa medzi pacientmi líšia. V počiatkovej fáze HFpEF sa u pacientov často vyskytujú symptómy len pri záťaži. Tieto symptómy sú nešpecifické (dýchavica, znížená tolerancia záťaže, únava, vyčerpanosť, potrebný dlhší čas na zotavenie po záťaži), čo sťažuje správnu diagnostiku HFpEF.

HFpEF je najčastejšou formou SZ u starších dospelých pacientov. Do prebiehajúcej americkej prospektívnej populačnej kohortovej štúdie ARIC bolo v rokoch 1987 až 1989 zaradených 15 792 jedincov stredného veku. V rokoch 2011 a 2013 podstúpilo kontrolu 6538 pacientov z 10 7452 preživších jedincov vo veku > 65 rokov. 13 % jedincov malo manifestné SZ v štádiu C (štrukturálne ochorenie srdca s predchádzajúcimi alebo súčasnými príznakmi SZ – C1, resp. s hospitalizáciou pre SZ – C2). Zachovanú EF LK $\geq$ 50 % malo až 91 % jedincov so SZ v štádiu C1 a 80 % jedincov so SZ v štádiu C2. Analýza ukázala, že zo 4342 jedincov bez známeho SZ, CHOCHP, morbidnej obezity a závažnej chronickej renálnej insuficiencie 27 % udávalo dýchavicu, ktorá nebola objasnená. Z toho u 13,2 % jedincov bola dýchavica stredne závažná až závažná.

Základné vyšetrenia pri diagnostike HFpEF sú:

klinické vyšetrenie – pátranie po symptómoch a znakoch, typických rizikových faktoroch a komorbiditách HFpEF (obezita, artériová hypertenzia, diabetes mellitus, vek); EKG, RTG hrudníka, základné laboratórne vyšetrenia (KO, urea, kreatinín, Na, K, TSH, glykémia, HbA 1c, lipidy, feritín, saturácia transferínu); kompletne transtorakálne echokardiografické vyšetrenie, stanovenie hodnôt nátriuretických peptidov. Diferenciálna diagnostika HFpEF je široká: koronárna choroba, chlopňové chyby, pľúcna artériová hypertenzia (PAH), chronická tromboembolická pľúcna hypertenzia (CTEPH), reštrikčná kardiomyopatia (KMP), dysfunkcia sinoatriálneho uzla, chronotropná inkompetencia, poruchy prevodu, amyloidóza srdca, hypertrofická obštrukčná KMP, konstriktívna perikarditída, SZ s vysokým výdajom. U každého pacienta s podozrením na HFpEF je potrebné sa zamyslieť, či nemá obštrukčnú koronárnu chorobu srdca (KCHS). Podľa odporúčaní pre diagnostiku KCHS u pacientov s dýchavicou sa vyšetrovací postup zvolí na základe predtestovej pravdepodobnosti obštrukčnej KCHS. U pacientov s dýchavicou je predtestová pravdepodobnosť obštrukčnej KCHS medzi 10 %) až 30 %. Optimálnou metódou na vylúčenie obštrukčnej KCHS u pacientov s nízkym alebo stredným rizikom ochorenia je CT koronarografia. Pokiaľ sa nepodarí stanoviť jasnú diagnózu u pacienta s námahovou dýchavicou a EF LK $\geq$ 50 %, odporúča sa pátrať po štrukturálnych (LVMi, RWT, LAVI) a funkčných abnormalitách (E/e', PASP, TR Vmax), ktoré sú spojené so zvýšenými plniacimi tlakmi LK, alebo sa zistia zvýšené hodnoty nátriuretických peptidov (NTproBNP). Diagnózu HFpEF je možné stanoviť aj priamym invazívnym meraním s dôkazom zvýšených plniacich tlakov LK v pokoji alebo pri námahe (LVEDP, PCWP) – obr. 2. Priame invazívne meranie sa považuje za zlatý štandard v diagnostike HFpEF. Pacienti s HFpEF majú počas záťaže vyšší PCWP, čo priamo koreluje s vnímaním dýchavice a so zvýšenou mortalitou. Pacienti s HFpEF majú v pokoji LVEDP $\geq$ 16 mmHg alebo PCWP $\geq$ 15 mmHg a počas záťaže PCWP $\geq$ 25 mmHg (obr. 3). V porovnaní s invazívnym meraním majú neinvazívne prediktory zvýšených plniacich tlakov LK (LVMi, RWT, LAVI, TR velocity, E/e', NTproBNP) nízku senzitivitu (21 – 52 %).

Algoritmy založené na skóre priradujú úroveň pravdepodobnosti, že daný pacient má HFpEF.

Algoritmy založené na skóre zahŕňajú kombináciu klinických, laboratórnych a zobrazovacích charakteristík. H2 FPEF skóre bolo derivované a validované v kohorte pacientov s nejasnou dýchavicou. Využíva 6 klinických a echokardiografických charakteristík na určenie pravdepodobnosti HFpEF. Umožňuje rozlišovať HFpEF od nekardiálnych príčin dýchavice a pomáha identifikovať potrebu ďalších diagnostických testov. H2 FPEF skóre kombinuje nasledovné klinické charakteristiky:

Heavy (ťažký/obézny) a Hypertenzný (H2); Fibrilácia predsiení (F); Pľúcna hypertenzia (P); Elder (starší pacient) (E); Filling pressure (plniaci tlak) (F). Každá klinická charakteristika má priradený určitý počet bodov. Skóre H2FPEF 0 – 1 prakticky vylučuje HFpEF. Skóre H2 FPEF 6 – 9 znamená, že diagnóza HFpEF je stanovená s primerane vysokou spoľahlivosťou. Skóre H2FPEF 2 – 5 znamená, že u pacienta je potrebné zvážiť ďalšie vyšetrenia (obr. 4).

Diagnostický algoritmus HFA-PEFF je konsenzuálne odporúčanie HFA-ESC. Zahŕňa 4 kroky, od úvodného klinického vyšetrenia až po viac špecializované testy (obr. 5). Skóre HFA-PEFF (krok E) má 3 domény: funkčná doména (septálne e' < 7 cm/s alebo laterálne e' < 10 cm/s alebo priemer E/e' $\geq$ 15 alebo TR Vmax > 2,8 m/s (PASP >35 mmHg); morfológická doména (LAVI > 34 ml/m² alebo LVMi $\geq$ 149/122 g/m² (σ / σ) a RWT > 0,42); biomarkery (SR: NTproBNP > 220 pg/ml alebo BNP > 80 pg/ml; FP: NTproBNP > 660 pg/ml alebo

BNP > 240 pg/ml). Za každú splnenú doménu sú pacienti priradené 2 body (maximálny počet bodov je 6, minimálny 0). Pacient, ktorý dosiahol ≥ 5 bodov, má HFpEF. Pacienti, ktorí dosiahli 2 – 4 body, vyžadujú ďalšie vyšetrenia. Z toho vyplýva, že pacient, ktorý nemá zvýšené hodnoty NTproBNP, nemôže dosiahnuť 5 bodov.

Algoritmy H2 FPEF a HFA-PEFF boli validované na diagnostiku HFpEF. Multicentrická medzinárodná štúdia, ktorá hodnotila diagnostickú výkonnosť algoritmov H2 FPEF a HFA-PEFF v kohorte pacientov s nejasnou dýchavicou, bola publikovaná v roku 2022. Štúdia ukázala, že oba algoritmy detegovali pacientov s HFpEF. Pri diagnostickom algoritme HFA-PEFF však boli častejšie zaznamenané falošne negatívne výsledky. Diagnostické algoritmy sa môžu používať na stanovenie diagnózy HFpEF, ale nie na jej vylúčenie. H2 FPEF a HFA-PEFF skóre majú aj prognostickú hodnotu. Subanalýza štúdie ARIC ukázala, že jedinci s námahovou dýchavicou a vyšším H2 FPEF a HFA-PEFF skóre mali rovnaké riziko HSZ alebo úmrtia ako pacienti s HFpEF.

Pomerne veľká časť pacientov má skóre nediagnostické, v tzv. šedej zóne (2 – 4 body pri skóre HFA-PEFF, 2 – 5 bodov pri skóre H2 FPEF). U týchto pacientov sa odporúča invazívne vyšetrenie alebo záťažové echo. Invazívne vyšetrenie má 100 % senzitivitu a špecifickosť, ale je obmedzene dostupné (zvlášť záťažové invazívne vyšetrenie). Vyžaduje skúsený personál. Ide o vyšetrenie, ktoré je drahé a ktoré so sebou nesie riziká invazívneho výkonu. Záťažové echo je obmedzene dostupné. Vyžaduje skúsený personál. Cena v slovenských podmienkach je otázná. Je vhodné pre pacientov so strednou klinickou pravdepodobnosťou HFpEF a adekvátnou echogenitou. Ale aj u tejto časti pacientov bude vyšetrenie nediagnostické (15 – 20 % nehodnotiteľné E/é, 50 % TR Vmax). V praxi je preto potrebné vždy zvažovať klinický prínos vyšetrenia. Liečba komorbidít, úprava diuretickej liečby je možná aj bez týchto vyšetrení.

Praktický prístup k pacientom s možným HFpEF:

Ak klinické vyšetrenie, echo a stanovenie NTproBNP dáva jasnú odpoveď na otázku, čo pacientovi spôsobuje námahovú dýchavicu, tak ho liečime. Pokiaľ nie, mali by sa použiť H2 FPEF a/alebo HFA-PEFF skóre. H2 FPEF skóre 0 – 1/HFA-PEFF skóre 0 – 1 znamená nízku pravdepodobnosť: HFpEF je nepravdepodobné, ale nie vylúčené, odporúča sa liečba komorbidít, sledovanie a prehodnotenie v budúcnosti. H2 FPEF skóre 2 – 5/HFA-PEFF skóre 2 – 4 znamená strednú pravdepodobnosť: Odporúča sa liečba komorbidít, terapeutický test, sledovanie a prehodnotenie, invazívne vyšetrenie alebo echo. H2 FPEF skóre 6 – 9/HFA-PEFF skóre 5 – 6 znamená vysoko pravdepodobné (isté) HFpEF a odporúča sa liečba (obr. 6).

Na záver MUDr. Gbúr zhrnul, že diagnóza HFpEF zostáva aj naďalej výzvou z dôvodu nešpecifických znakov a príznakov, ktoré sú v populácii veľmi časté. Senzitivita jednotlivých parametrov je väčšinou nízka, vrátane NTproBNP. Algoritmy H2 FPEF a HFA-PEFF môžu pomôcť pri diagnostike pacientov s nevysvetlenou dýchavicou. U pacientov s vysokým skóre možno považovať diagnózu HFpEF za potvrdenú. U pacientov so stredným skóre je potrebné zvážiť ďalšie vyšetrenia. Pri oboch algoritmoch sa vyššie skóre spája so zvýšeným rizikom HSZ alebo úmrtia.

Obr. 1: Definícia a diagnostické kritériá HFpEF

2021 ESC Odporúčania pre diagnostiku a liečbu akútneho a chronického srdcového zlyhávania DEF: klinický syndróm pozostávajúci z príznakov (dýchavica a iné), ktoré môžu byť sprevádzané znakmi (opuchy a iné), spôsobené štrukturálnymi a/alebo funkčnými abnormalitami srdca, ktoré vedú k zvýšeniu intrakardiálnych tlakov a/alebo nedostatočnému srdcovému výdaju v pokoji a/alebo pri námahe Typ HFrEF HFmrEF HFpEF

Kritériá 1. Symptómy a znaky Symptómy a znaky 2. EF $\frac{1}{4}K \leq 40\%$ EF $\frac{1}{4}K 41 - 49\%$ EF $\frac{1}{4}K \geq 50\%$ 3. štrukturálne a/alebo funkčné abnormality konzistentné s prítomnosťou diastolickej dysfunkcie $\frac{1}{4}K$, resp. zvýšenými plniacimi tlakmi $\frac{1}{4}K$, vrátane zvýšených hodnôt natriuretických peptidov

T. A. McDonagh a kol., Eur Heart J 2021; 42 (36): 3599 - 3726

U každého pacienta s podozrením na HFpEF je potrebné sa zamyslieť, či nemá obštrukčnú KCHS

Obr. 2: Štrukturálne a funkčné abnormality konzistentné s prítomnosťou diastolickej dysfunkcie $\frac{1}{4}K$, resp. zvýšenými plniacimi tlakmi $\frac{1}{4}K$

Štrukturálne abnormality LVMI

$\bar{Q} \geq 95 \text{ g/m}^2$ $\bar{O} \geq 115 \text{ g/m}^2$ RWT > 0,42 LAVI

> 34 ml/m² (SR)

Funkčné abnormality E/é > 9 PASP

> 35 mmHg

TR Vmax

> 2,8 m/s v pokoji/pri záťaži Nátriuretické peptidy NTpBNP > 125 (SR) alebo 365 (AF) pg/ml

dýchavica pri námahe + EF $\frac{1}{4}K \geq 50\%$

Priame invazívne meranie – dôkaz zvýšených plniacich tlakov $\frac{1}{4}K$ v pokoji, alebo pri námahe Pokoj Námaha LVEDP PCWP

T. A. McDonagh a kol., Eur Heart J 2021; 42 (36): 3599 - 3726. B. A. Maron a kol., Circulation 2013; 127: 1157 – 1164. R. A. Nishimura, B. A. Carabello, Circulation 2012; 125 (17): 2138 - 2150.

Obr. 3: Srdcová katetrizácia predstavuje referenčný štandard v diagnostike HFpEF

Invazívne hemodynamické merania (katetrizácia ľavého a pravého srdca) V pokoji LVEDP ≥ 16 mmHg

alebo

PCWP ≥ 15 mmHg Áno HFpEF Nie

echo záťažový test alebo invazívny záťažový test

Počas cvičenia/záťaže (invazívny záťažový test) PCWP ≥ 25 mmHg HFpEF

Echo = echokardiografia; LVEDP = koncový diastolický tlak ľavej komory; PCWP = pľúcny kapilárny tlak v zaklinení

B. Pieske a kol., Eur Heart J 2019; 40: 3297

Obr. 4: Skóre H2FPEF: Prístup založený na dôkazoch pomáha usmerňovať diagnostiku HFpEF

Skóre H2FPEF kombinuje klinické charakteristiky (vyššie) a s tým spojenú pravdepodobnosť HFpEF (dolu):

Klinická Hodnoty Body H2 Heavy (ťažký/obézny) BMI > 30 kg/m² 2 Hypertenzný (vysoký tlak) ≥ 2 antihypertenzíva 1 F Fibrilácia predsiení Paroxysmálna alebo perzistentná 3 P Pľúcna hypertenzia Echokardiogram (Doppler) – odhadovaný systolický tlak v pľúcnej artérii > 35 mmHg 1 E Elder (starší pacient) Vek > 60 rokov 1 F Filling pressure (plniaci tlak) Echokardiografia (Doppler) E/e' > 9 1 H2 FPEF skóre Súčet (0 – 9)

Celkový počet bodov 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 Pravdepodobnosť HFpEF 0,2 0,3 0,4 0,5 0,6 0,7 0,8 0,9 0,95

Stanovením pravdepodobnosti ochorenia dokáže skóre H2 FPEF: 0 - 1 prakticky vylučuje HFpEF 6-9 diagnóza HFpEF stanovená s primerane vysokou spoľahlivosťou 2 - 5 pacienti, u ktorých je potrebné zvážiť ďalšie vyšetrenia

E/e' = pomer vrcholovej rýchlosti mitrálneho skorého plnenia (E) a rýchlosti mitrálneho anulu v skorej diastole (e'). Y. N. V. Reddy a kol., Circulation 2018; 138: 861

Obr. 5: Diagnostický algoritmus HFA-PEFF: konsenzuálne odporúčanie HFA-ESC

Krok P: Úvodné vyšetrenie Dýchavičný pacient Klinické vyšetrenie kompatibilné s HFpEF Štandardné diagnostické testy: vrátane nátriuretických peptidov, EKG, röntgen, echo Výsledky pred samotným vyšetrením naznačujúce, že pacient má HFpEF

Vylúčenie iných kardiálnych/ nekardiálnych príčin

Krok E: Diagnostické vyšetrenie HFA-PEFF skóre Vysoké Stredné Nízke

Hľadajte iné kardiálne/ nekardiálne príčiny

Krok F1: Pokročilé vyšetrenie Invazívny diastolický záťažový test

Normálne Abnormálne ALEBO Neinvazívny diastolický záťažový test

Nejednoznačné Abnormálne Normálne

Hľadajte iné kardiálne/ nekardiálne príčiny

HFpEF potvrdené Krok F2: Etiologické vyšetrenie Hľadanie špecifickej etiológie

EKG = elektrokardiogram; echo = echokardiografia; ESC = Európska kardiologická spoločnosť; HFA-PEFF = vyšetrenie Spoločnosti pre srdcové zlyhanie pred testovaním pacienta, skóre echokardiografu a natriuretických peptidov, funkčné testovanie v prípade neistoty,

záverečná etiológia. B. Pieske a kol., Eur Heart J 2019; 40: 3297

Obr. 6: Zhrnutie: praktický prístup k pacientom s možným HFpEF (nejasnou dýchavicou)

klinické vyšetrenie + echo ± NTpBNP jasná príčina ťažkostí liečba nejasná dýchavica pri námahe + EF $\frac{1}{4}$ K $\geq$ 50 % H2 FPEF skóre nízka pravdepodobnosť H2 FPEF skóre 0 – 1,

HFA-PEFF skóre 0 – 1 HFpEF nepravdepodobné, ale nie vylúčené liečba komorbidít sledovanie a prehodnotenie*

HFA-PEFF skóre stredná pravdepodobnosť H2 FPEF skóre 2 – 5,

HFA-PEFF skóre 2 – 4 liečba komorbidít terapeutický test sledovanie a prehodnotenie invazívne vyšetrenie alebo záťažové echo*

vysoká pravdepodobnosť H2 FPEF skóre 6 – 9,

HFA-PEFF skóre 5 – 6 HFpEF pravdepodobné (isté) liečba

*názor autora B. A. Borlaug, Nat Rev Cardiol 2020; 17: 559; M. M. Redfield, B. A. Borlaug, JAMA. 2023; 329 (10): 827 - 838

MUDr. Gbúr

Komplexný manažment pacienta s osteoartrózou bedrového kĺbu, kolena a ruky [🔗](#)

📅 18. 5. 2023, Zdroj: **Medical Practice**, Strany: 25, 26, Vydavateľ: MAFRA Slovakia, a.s., Autor: Emóke Šteňová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 14 000 GRP: 0,31 OTS: 0,00 AVE: 3999 Eur

Osteoartróza (OA) je chronické ochorenie kĺbov často vedúce k invalidizácii jedinca a približne 50 % populácie staršej ako 65 rokov trpí niektorou formou OA. Vzhľadom na silnú asociáciu s vekom, prevalencia narastá výrazne u populácie nad 70 rokov. Najčastejšie ide o postihnutie drobných kĺbov rúk, kolien, bedrových kĺbov a kĺbov vlastnej nohy, ktoré vykazujú rôznu prevalenciu aj podľa pohlavia a veku.

Epidemiológia

Gonartróza a OA rúk je častejšia u žien, kým prevalencia postihnutia bedrového kĺbu je podobná u oboch pohlaví (graf). U významnej časti pacientov však ide o postihnutie viacerých kĺbov.

Rizikové faktory OA

V prípade prítomnosti rizikových faktorov (RF) kĺb je zraniteľnejší, „vnímavejší“ aj k mikrotraumám a reparačné procesy sú obmedzené. RF môžeme rozdeliť na neovplyviteľné (napr. pohlavie, vek) a ovplyviteľné (napr. hmotnosť, chronická záťaž) – tab. 1. Rizikové faktory na úrovni jedinca: Demografia a rodinná záťaž. OA sa vyskytuje častejšie u ženskej populácie v závislosti od veku, častejšie u jedincov s nízkym socio-ekonomickým statusom. Rodinná záťaž je zrejme v prípade vývoja artrózy kolien a drobných kĺbov rúk. Obezita a metabolický syndróm: Obezita je kľúčovým rizikovým faktorom gonartrózy (3-násobné zvýšenie rizika) a akceleruje progresiu ochorenia. Dôkaz vyšších hladín leptínu u obéznych pacientov s gonartrózou svedčí o súvislostiach medzi metabolickým syndrómom a zápalovými zmenami pri OA. Túto teóriu potvrdzuje aj zlepšenie stavu a ústup symptomatológie po znížení hmotnosti u pacientov s gonartrózou. Podobná asociácia medzi obezitou a postihnutím bedrových kĺbov nebola dokázaná.

Rizikové faktory na úrovni postihnutia kĺbu: Tvarové anomálie kosti a kĺbu. V súčasnosti sa výskum v oblasti rizikových faktorov OA zameriava okrem iného aj na možnú asociáciu medzi incidenciou koxartrózy a tvarom proximálneho femuru. Predpokladá sa, že tieto anatomické medzipohlavné rozdiely môžu byť parciálne príčinou častejšieho výskytu gonartrózy u ženskej populácie. Femoroacetabulárny impingement a acetabulárna dysplázia majú taktiež vplyv na vznik rádiograficky dokázanej koxartrózy hlavne u žien. Svalová slabosť. Napr. slabosť m. quadriceps femoris môže byť RF vzniku OA kolena, nakoľko vedie k nefyziologickej záťaži kolenného kĺbu a zmene propriocepcie. Trauma. Poúrazové stavy hrajú veľkú rolu vo vývoji OA, hlavne kolenného kĺbu (napr. predchádzajúce poškodenie meniskov, ruptúra predného skríženého väzu alebo priame poškodenie chrupky) a členku. Trauma výrazne akceleruje OA, s rýchlejším vývojom do pokročilej až finálnej fázy choroby. Práca a fyzická aktivita. Pracovné zaradenie s nefyziologickou chronickou záťažou kĺbov dolných končatín je asociované so zvýšeným rizikom OA kolena a bedrového kĺbu. Častejšie sa stretávame s OA kolena napr. u pokladačov parkiet, neprimerane frekventná chôdza po schodoch je RF OA kolena a bedrového kĺbu, u stomatólogov je častejšie postihnutie kĺbov rúk.

Ďalšie predpokladané rizikové faktory. Zatiaľ nejasné dáta sú k dispozícii o úlohe nutričných faktorov a vitamínov pri vzniku OA. Viaceré štúdie skúmali efekt vitamínov C, D, E a K na vznik a progresiu OA, avšak dáta sú nekonzistentné a táto problematika vyžaduje ďalší výskum. Možnými rizikovými faktormi OA sú aj hustota kosti, nerovná dĺžka dolných končatín. Častejší výskyt OA u žien poukazuje na úlohu estrogénov vo vývoji choroby.

Patofyziológia

Osteoartróza je multifaktoriálne ochorenie a v súčasnosti nie sú jasné všetky faktory vedúce k jej vzniku a progresii. Z patofyziologického hľadiska procesy prebiehajúce pri primárnej a sekundárnej OA sú identické. V minulosti OA bola považovaná za nezápalové ochorenie kĺbov. V súčasnosti dôkazy o uvoľňovaní prozápalových cytokínov a metaloproteináz svedčia o inflamácii, ktorá vedie k degradácii matrixu chrupky a poškodeniu synovie a subchondrálnej kosti. Výsledkom nerovnováhy degradačných a reparačných procesov je strata elasticity chrupky a neskôr jej úplná strata so zúžením kĺbovej štrbiny. V prípade váhonosných kĺbov najvýraznejšie poškodenie sa objaví v mieste najväčšieho zaťaženia, napr. pri postihnutí kolena sú najčastejšie zmeny v oblasti mediálneho femoropatelárneho kompartmentu. Kolaps mediálneho alebo laterálneho kompartmentu vedie k deformite v zmysle valgózneho, resp. varózneho kolena. Odpoveďou okolitej subchondrálnej kosti na horeuvedené procesy je vaskulárna invázia a zvýšená celularita, s následným zhrubnutím kosti (tvorba osteofytov), cystická degenerácia (subchondrálne cysty, pseudocysty, geódy). Fragmentácia osteofytov často spôsobuje synovitídu, s funkčným postihnutím kĺbu prítomnosťou voľného telesa, tzv. kĺbovej myšky (napr. v kolennom kĺbe). Súčasne s poškodením kĺbu dochádza k štrukturálnym zmenám okolitých mäkkých tkanív (poškodenie väzov). Chrupka je avaskulárna, bez inervácie, preto prvé príznaky vo forme bolesti prichádzajú až pri vzniku synovitídy a zmenách na subchondrálnej kosti. Pôvodom bolesti pri OA môžu byť viaceré štruktúry: periostálne osteofyty, vaskulárna kongescia subchondrálnej kosti, synovitída, hypotrofia okolitého svalstva, synoviálny výpotok, burzitída, atď. Pri pokročilejšom ochorení dochádza k osovým zmenám kĺbu a funkčnému obmedzeniu, chronická inaktivita vedie k svalovej hypotrofii. V prípade spondylartrózy poškodenie fazetových kĺbov môže spôsobiť kompresiu nervových koreňov, niekedy bolesti vznikajú pri stenóze spinálneho kanála.

Prevenencia

Presná príčina a patomechanizmus vzniku OA v súčasnosti nie je známa, a tým aj možnosti prevencie sú obmedzené. Ide hlavne o odstránenie ovplyvniteľných rizikových faktorov. V prípade sekundárnej OA liečba základného ochorenia môže zabrániť vývoju OA alebo spomaliť progresiu (liečba metabolických ochorení, korekcia dĺžky končatiny, liečba synovitídy, atď.). Skrining kongenitálnych dysplázií bedrových kĺbov u novorodencov je súčasťou primárnej prevencie OA. Pri primárnej OA kolena je najdôležitejšie vyvarovať sa zraneniam (napr. intraartikulárne zlomeniny, poškodenie meniskov, zranenie pri športe). Kontrola hmotnosti a cvičenie sú vhodné v primárnej aj sekundárnej prevencii OA kolena aj bedrových kĺbov. Pravdepodobne repetitívna mechanická záťaž podmienená prácou je taktiež primárnym rizikovým faktorom OA kolena - zlepšenie pracovných podmienok zamerané na predchádzanie dlhodobému jednostrannému preťažovaniu by malo byť súčasťou preventívnych opatrení.

Klasifikácia

Z etiologického hľadiska rozoznávame primárnu (bez predchádzajúceho ochorenia) a sekundárnu OA. Primárna OA postihuje hlavne drobné kĺby rúk, koreňový kĺb palca (rizartroza), ramenný kĺb (omartróza), zápästie, kolená (gonartroza), bedrové kĺby (koxartroza) a chrbticu (spondylartroza). Sekundárna OA je spôsobená iným základným ochorením, najčastejšou lokalitou je koleno, bedrový kĺb, rameno, členok, zápästie (tab. 2). Symetrické postihnutie kĺbov sa častejšie vyskytuje pri primárnej OA.

Z hľadiska štruktúrnych zmien rozoznávame atrofickú/hypertrofickú OA (podľa prítomnosti osteofytov) a erozívnu/neerozívnu OA. Hypertrofická OA sa vyznačuje typickým RTG nálezom zúženia kĺbovej štrbiny, subchondrálnej sklerózy, osteofytov a cýst. Tieto štruktúrne zmeny chýbajú pri atrofickej forme, ktorá je však viac deštruktívna a rýchlejšie progreduje do závažného zúženia kĺbovej štrbiny. Predpokladá sa relatívny deficit kolagénu II. typu, ktorý je potrebný na enchondrálnu osifikáciu a tvorbu osteofytov. Zvláštnou entitou je nodózna forma s tvorbou typických uzlov v oblasti proximálnych alebo distálnych interfalangeálnych (PIP, DIP) kĺbov. Erozívna OA rúk postihujúca interfalangeálne kĺby (IP) sa vyznačuje RTG nálezom subchondrálnych erozívnych zmien, čo vedie k závažnému poškodeniu chrupky a periartikulárnej kosti, instabilite a ankylóze. Podľa počtu postihnutých kĺbov rozoznávame lokalizovanú (jedna kĺbová skupina) a generalizovanú osteoartrózu (3 a viac kĺbových skupín).

Pokračovanie článku prinesieme v niektorom z ďalších čísel LL

Spoluautori:

prof. MUDr. Želmíra Macejová, PhD., MPH,

I. interná klinika LF **UPJŠ** a UNLP Košice,

doc. MUDr. Zdenko Killinger, PhD.,

V. interná klinika LF UK a UN Bratislava

Graf: Incidencia/1000 osoba-rokov osteoartrózy kolena (čierna), bedrového kĺbu (červená) a drobných kĺbov rúk (zelená) podľa veku a pohlavia. Plná čiara - celá populácia, čiara s krátkymi pomlčkami - ženy, čiara s dlhými pomlčkami - muži.

OA kolena OA bedrovej kosti OA ruky

40 - <45 45 - <50 50 - <55 55 - <60 60 - <65 65 - <70 70 - <75 75 - <80 80 - <85 85 a starší

Podľa D. Prieto-Alhmbra a kol.

Tab. 1: Najdôležitejšie rizikové faktory primárnej OA

Rizikový faktor OA kolena OA bedrového kĺbu OA rúk Vek

+++

Ženské pohlavie

++

Rasa

+++

Fyzická aktivita

++

Hmotnosť

+++

Fajčenie (protektívne)

++

Hustota kostí

+

Predchádzajúca trauma

++

Intenzívne športovanie

+++

Svalová sila

+ (m. quadriceps femoris) + (sila stisku)

Pracovné zaradenie

++

Tab. 2: Vybrané etiologické faktory sekundárnej OA

hemochromatóza

Metabolické/

Wilsonova choroba

endokrinné

akromegália

choroby

hyperparatyreóza kryštálové artropatie vrodená dysplázia alebo luxácia bedrového kĺbu rôzna dĺžka končatín

Mechanické/

epifyzeolýza femuru

anatomické

m. Legg-Perthes

abnormality

hypermobilita trauma (intraartikulárna zlomenina, hemarthros) operácie v minulosti Zápalové ochorenia reumatoidná artritída, septická artritída Iné

avaskulárna nekróza

Autor: doc. MUDr. Emőke Šteňová, PhD. 1. interná klinika LF UK a UN Bratislava